A 1495

UNIVERSIDADE · LIVRARIA · DE COIMBRA

q.º l.ª apprehensio n. sufficit [illegible] de electione q. medium n. eligit
efficaciter ad finem [illegible] exigat iudicium [illegible] medium et finem
atq intellectus [illegible] p actum iudicativum pot. hunc exigere [illegible] qº
et voluntas ferat p electionem requirit iudicium et n. sufficit l.ª apprehen-
sio.

Regulis 2.º [illegible] ad actum inefficacem
simplicis complacentiae, aut displicentiae sufficit l.ª intellectus apprehensio. Ita
aff.ª illic Vasquez, et Suarez supra n.º [illegible] sect. [illegible]
7 [illegible] ut voluntas [illegible] actus [illegible]
at [illegible] in illo [illegible] bonitas et malicia [illegible] apprehen-
apprehensionem alii n.º exigat bonitatem et maliciam [illegible] qº sufficit
l.ª apprehensio ad illos actus et hinc e [illegible] voluntatis delectemur
de [illegible] impossibili in [illegible] voluntas [illegible] tenere pot. p actum in
efficacem. [illegible] hic actus voluntatis in peccata qª ad pe-
catum requirit iudicium [illegible] et alii [illegible]
actualis iudicii, ut sufficiat in aliquorum opinione [illegible]
ad actos.

Caput 2.m

Utrum voluntas determinetur semper a vehementiori dictatio intellectus?

D.º [illegible] quaes intellectus plura cogitat et bona [illegible] apprehendit
voluntas nec.º [illegible] amet [illegible] eligat quod intellectus maiori attentione et
[illegible] clarius [illegible] considerat? [illegible] reg.º ita [illegible] Ma-
thes 2. q. 5. sect. 15. Salas tract. 6. disp. 1.ª sect. 5. n.º 86. Suarez

de Angelis lib. 7. cap. 5. nº 7. Hurtado disp. 17. de anima sect.
9. Probatur 1º quia si intellectus proponit perfectam intentionem et clariorem
voluntati bonum honestum et perfectum actum minus intensum et
clarum proponat bonum delectabile: voluntas potest pro sua libertate
tendere in bonum delectabile: quia non necessario fertur in bonum representatum
per actum intentionem. Probatur antecedens: si voluntas necessario tenderet in obiectum
honestum eo quod intentione cognitionis representaretur, quam obiectum delecta-
bile intentione cognitionis representaretur, quando obiectum honestum necessario voluntas
tenderet in obiectum delectabile, atque non pareret … ludendo et non
audiendo sacrum si … intentionis iudicio illud proponeret
: sed hoc est falsum; quia et illud.

2º si iudicium intensius necessitaret voluntatem
ad illud obiectum, quod in contrariis … moveret voluntatem ad aliud obiectum
quod iudicio remissiori representatur, sequeretur quod voluntas non posset libere
ferri in alterum e duobus obiectis quando actus aequales in intentione
et claritate representarentur: sed hoc est falsum: quia et illud; sequela
patet, quia sicut maioris resistentia impeditur actio, sic impeditur ab
aequali, quia actio non datur nec ex proportione aequalitatis nec ex propor-
tione minoris inaequalitatis. Probatur minor: quia Angelus … duobus obiectis
aequaliter consideratis potest eligere quod habet: Deus omnia aequali cog-
nitione intelligit, et non potest eligere unum, et respuere aliud, eligit
hunc mundum creandum, et respuit alios quos creare potest.

Oppositam opinionem tenet Vasquez 1ª p.
disp. 26 cap. 7. et 1ª 2ae disp. 43 cap. 2. … Diaz l.

d196

Libertas voluntatis q. ad specificatioem actus a cognitione intellectus: q.
ut in voluntate detur in aequalitas circa electionem operis et aequa-
aequalitas praecedat in intellectus cognitionibus? Resp. negando etiam, et
ratio est, quia libertas voluntatis actus accipitur non ratione maioris vel minoris
seu claritatis actuum, sed ratione indifferentiae obiectorum, quae ...
... ... et patitur voluntati apparenti ... ...
... actus ut voluntas possit tendere in ... ...

... Dices 2o. sicut se habet simpliciter ad
simpliciter, ita magis ad magis: sed voluntas non potest simpliciter amare
nisi cognitum: ergo nec magis amare nisi magis cognitum, ... a
magis cognito ... ad 1m. ad spm. Resp. cum Suario supra ...
... maximam et veram in ... necessariis, non ... ...
cum ... non ... possit tendere in ... ...
... sufficienter ... et ... ...

Caput 3m.

Sive quae intellectus speculativi defectu possit voluntas pravam eligere.

Nota 1o. voluntas pravum eligere possit, quando error et ignorantia in intellectu speculativo ... ...
... sect. ... Suarius disp. 19. sect. 7. et ... ...
... Vasquez Metaph. ... g. 4o. ... 1. p. ... 3.
... tomo 1. disp. 9. 14. puncto 3. et tomo 2. ...
puncto 1. et 2. ... disp. 14. sect. 9. ... Angelus et ...

hō peccaverunt, aeqin parvū elegerunt, qn darētur error & ignoran-
tia in illorū intellectibus speculativis: g. voluntas parvū eligere pōt
qn detur error & ignorantia in intellectu speculativo. Probo ans quoad se-
cundam, qa Angelus et hō fuerunt ante peccatum in oī perfectione
nat. sua, et dono nō supnati necessariō ad n. peccandum habuerunt
cumulatiōem et infusam: g. prave elegerunt et peccaverunt qn darētur
error & ignorantia in illorū intellectibus speculativis.

Confirmatur 2o. error & grave malum in-
[illegible] et si antecedat oēm actum voluntatis n. pōt esse culpa, et pōt
nō poena culpae, cū culpa n. supponat, ōs ut poena culpam sup-
ponat: g. ante culpam seu peccatum n. potest in Angelo & hoē
dari error. Probo ans quoad ignorantiam, qa ignorantia ē poena na-
turae et n. pōt stare cū perfectione sua nalium et supernaturali-
um: g. peccatum dari pōt sine praecedente ignorantia, ut pōt in
casu de Angelo et hoē. Unde licet in statu ignorantiae aliqua
excogitari queat ignorantia in Angelo & hoē, illa tn n. erit
ignorantia privativa alicuius alterius requisiti, sed in sola negativa
quae radix peccati esse n. pōt.

Dico 2o: voluntas pōt prave eli-
gere quamvis [illegible] in intellectu [illegible] detur [illegible]
[illegible] ita [illegible] [illegible] Probo [illegible]
et idem [illegible] operari et, ignorantia [illegible] [illegible]
speculativarum n. inferat voluntati necessitatem [illegible] intellectus
n. iudicat honestum, et [illegible] [illegible] faciendum: g. n.

1197

obstante comparatione actuali actus boni cum mali in aequalitate potest voluntas prave eligere. Probo ans: quia si posita iudicio parti defectibilis voluntas non potest prave eligere, quia caret voluntas libertate, id hoc est falsum. ergo et illud. Probo mai: voluntas requirit velle obiectum sine bonis iudicatio delectabili. ergo in illo posito non potest prave eligere non est libera ad prave eligendum.

Dico 3º voluntas prave eligere potest posito quod praecedat comparatio in intellectu comparativa, sic quod dictet in intellectu actus quod praecedat efficaciter malum quam bonum. Probatur ex dictis supra. Probo quia voluntas potest ferri in obiectum delectabile quod praecedit illud quod rationabiliter dictamine quam honestum ut diximus cap. 2º. ergo quod dictet in intellectu actus efficacius moveat obiectum malum quam bonum. Confirmatur sententia Augustini ad 2º dist. 13. cap. 5 et 6. ubi plurima testimonia sacrae paginae afferuntur, exempla rationis et multa eiusdem apud Scotum et Salmanticenses.

Caput 4.

Utrum voluntas possit temporaliter eligere quod dictet defectus privationis in intellectu practico?

Dico 1º voluntas potest temporaliter eligere quod dictet defectus privationis intellectus practicus, ... in intellectu practico. Iudex practicus dicitur esse praxis et quod dirigit dicto hoc faciendum aliud est intelligendum. In hoc igitur intellectus multiplex potest considerari defectus actualis, hoc est defectus actualis practici intellectus, et praecedentium et consequentium iudicii necessarii ad bonum operandum, et insuper ...

pellat datur aut in hac vita apparente iudicium intellectus quod dicit quod hoc et nunc agere oportet, ultra hoc iudicium practicum admittunt aliquod imperium practicum, quod sit posterius ipso iudicio et efficacius ad movendam voluntatem, de quo infra cap. 7.

Quaeritur igitur an ex suppositione iudicii practici et imperii, quod non est quid distinctum ab illo iudicio, dictum ostendam cap. 7, adhuc voluntas possit per partem eligere. Respondeo affirmative. Ita Molina, Valentia et alii quos citat et sequitur Suarez disp. 19, sect. 7, numero 2. Probatur 1a: posito iudicio et imperio voluntas non necessitatur neque quoad exercitium neque quoad specificationem, ad actum hominis; ergo potest per partem eligere actum vacuum. Probatur consequentia: probatio antecedentis, quia voluntas non necessitatur quoad exercitium in hac vita ab aliquo bono nisi ex aliqua suppositione in qua ipsa voluntas sit libera, vel ex suppositione quod efficaciter libere intendat finem, necessitatur ad electionem medii unici, ut dicimus supra q. 1; sed nunquam datur in intellectu illud iudicium vel imperium nulla datur suppositione talis; ergo voluntas non necessitatur quoad exercitium. Probatur 2a: per quod stante illud iudicium vel imperio potest voluntas considerare oppositum obiectum iudicando illud esse bonum sub ratione delectabilitatis; ergo potest in illud ferri, et elicere actum quo illud diligat; ergo non necessitatur quoad oppositum.

Opponens: impossibile est voluntatem post haec opposita iudicia se ipsam voluntas eligat quod turpe intellectus practicus iudicat hic et nunc illud esse exequendum; ergo impossibile est quod in intellectu detur sic tunc iudicium practicum vel imperium

di 98

qd dictet illud obiectum turpe hic et nunc esse vitandum ?

P. Resp. Vidende Maist. Lin. et negando 3tiam in

ea suponit falsum qd illi actus sint appetitiui, qa talis actus dictet

illud obiectum turpe esse eligendum et amandum ratione delectabilitatem

et sn. etiam 2. et 3. re. dictat illud obiectum esse vitandum ob deonesta

tem et sic duplici ratione, unde cum ut voluntas feratur in obiectum su

ficiat qd obiectum sub aliqua ratione proponatur amabile potest voluntas

ferri in illud obiectum turpe, qualitate ut delectabile sub ratione delectabilitatis

delectabilitatis ab intellectu proponitur . . . .

Caput 6m

Utrum voluntas possit per paratam eligere contradictorium positiuum

Ad 1m. Utrum voluntas possit per paratam eligere contradictorium posi

tiuum qd sit contrarius veritati rei ? R. praedicti errores deceptionis

positiua contrarius fuerit supra rationem ?. Pro claritate adhibeo

dicat iudicium practicum habet duplicem rationem, alteram quatenus

cognitionis quidam est, alteram quatenus dictamen quidam est, et ratione vol-

tatis qa illi dictat aliquid faciendum , sic duplicem habet verita-

tem seu conformitatem ; una est veritas cognitionis quatenus conformatur

obiecto ut est apud rei : altera veritas dictationis quatenus conforma

tur recte rationi seu appetitui recto . Unde duplex potest esse error, al-

ter deceptionis quando iudicat esse honestum qd apud rei turpe est : alter

dictationis quando lex incontinens iudicat tale obiectum esse sibi amandum

q.ª delectabile abstrahendo a recta rōē seu ab appetitu recto · hoc possit · Prob. 2ª resolutio est voluntas amat aliqđ objm n̄ apparet, et intellectus iudicat illud eē honestum, & consentaneum rōi recte: g. satis ē qđ iudicet illud eē delectabile ~~ē~~ utile aut alio conveniens ad hanc: atq id pōt intellectus iudicare de aliqo qđ aliqq sit turpe, alias indie prohibitum: g.ª pōt voluntas prave eligere hoc eodem intellectu q iudicor sit deforme ab objo · S.ª 2ª prob. apriori qđ objm voluntatis ē bonum sub quolibet rōe boni in parti: g. n̄ sol sub rōe boni honesti: sd et sub rōe boni delectabilis et utilis. Prob. apriori, q.ª aliqq homo pōt mentiri deliberata voluntate n̄ iudicando mendacium eē honestum et recte rōi consentaneum: sd hoc falsum: g.ª et illud Prob. Min. q.ª iudicare mendacium eē honestum ē heresis: atq n̄ oēs q deliberata voluntate mentitr ē heretici: g.ª q deliberate mentitr n̄ iudicat mentiri eē honestum:

Pugnabis contra. antequam voluntas eligat, intellectus absoluto et definitivo iudicio statuit sibi eē simpliciter et absolute conveniens hoc ꝗ illud agere: sd qn objm ē pravum hoc iudicium de tali objo ē falsum: g.ª voluntas n̄ eligit prave sine prævio intellectus errore, q sit error contrarius veritati rei. Maior pōt q.ª tale objm neq ē simpliciter conveniens, neqq conparatione aliarū eligendum ꝗ amandum.

R. distinguendo maior statuit sibi eē simpliciter conveniens sm ultimi rōis et verum honestatem semper neg.

1199

Maio. ut pōt in eo q mentitr qn sit hereticus: iudicat ēē 9-
ueniens lm sum et appetitum l. lm actam rōem 9ado Maio. Qn
aūm intus de obto aliq turpi pōt hē. et nunc iudicare ēē 9=
ueniens appetitui ob delectabilititatem l. utilitatem ut diximus
suffit ut voltas feratr in tale obtm.

Ola 2a. Qd voltas praue eligere qn debt
in intu error electiōis. J. Qd voltas pōt praue eligere qn
precedat in intu error electiōis. J. iuditium defectuosum q adrectā
rōem. Pz neg. eta aūm multis Suari. supra. nō 32. Pbr gā
uno pōt eligere malum nī iudicando illud ēē eligibile sub
aliqa rōe boni: id hoc ipsum iudicare defectuosum ē, et ad pra-
ndum recte iudicans: gō voltas n pōt praue eligere qn precedat
in intu error electiōis, seu qn precedat iuditium defectuosum
q ad rectam rōem. Qn lz illud iuditium speculatiue acceptum
sit in suo genere pfectum agin n sit error, tn practice conside-
ratum quatenus dirigit voltatem ad actum ē ē defectus qdem
intus morali prudentiae contrarius, et in hoc sū dicitr oīs peccans
ignorans, q. scitz hēt iuditium contrarium morali prudentiae l.
q moralr loquendo n datr peccatum cui n precedat ignorantia
l aliqa inconsideraōo ut testatr Suari supra.

Caput 6m.

Qd voltas debet ab ultimo iuditio rōis.

Q. i. Qd ultimum iudicium practicum debet voltatem j

quoad exercitium ad actum eliciendum circa obiectum propositum et nunc illud amandum? Resp. neg. ita Fonseca q. Theol. 2. q. 5. sect. 2. Suarez disp. 19 sect. 6. Probatur tamen quia voluntas non necessitatur quoad exercitium ab aliquo bono creato, nec etiam ab increato (non clare cognito) ut supra diximus, sed iudicium ultimum proponit bona creata et increatum sub [illegible] proponit esse cognitum in hac vita: ergo non necessitat voluntatem quoad exercitium. 2° voluntas requirit illud iudicium practicum ut aliquod requisitum ad operandum libere, sed voluntas positis ceteris omnibus requisitis ad liberam operationem potest illam non elicere: ergo posito illo iudicio potest non elicere actum: ergo ab illo iudicio non determinatur quoad exercitium actus.

Infertur [illegible] esse liberum actus iudicium quod iudicat quare sit obiectum et quoniam habeat amabilitatem seu convenientiam esse eligibilem, hoc tamen non sufficere ut determinet voluntatem, sed tamen ut illam moveat. Quia cum sit potentia libera non determinatur ab aliquo obiecto quoad [illegible] sit ut sit perfecte libera in actu 1°. cum igitur illud iudicium sit unum ex requisitis ut voluntas sit libera in actu 1° implicat quod per illud necessitetur.

Caput 7m.

An voluntas determinetur ad suos actus ab imperio intellectus?

Quaeritur 2° an imperium sit actus intellectus an voluntatis? Resp. esse actum intellectus ita Fonseca q. Theol. 2. tr. q. 7. sect. 1. Salas tomo 1° [illegible] lib. 1. cap. 29. q. 1. et 2ª. Vasquez 1ª 2ae disp. 67. cap. 3. et disp. 150. cap. 3. et 4. Arriaga in Physicis disp. [illegible] q. 2. art. 2.

500

Suarius disp. 19. sect. 6. no. 6. et sect. 7. no. 13. et de angelis lib. 7. cap. 6. et sequentibus. Prob. 1.o quia imperium consistit in praescribere et intimare, sed hoc non pertinet ad voluntatem cum pertineat ad potentiam cognoscentem: ergo pertinet ad intellectum et est illius actus. Prob. 2.o quia imperare est praescribendo et intimando, et loquendo interne: sed loqui interne non pertinet ad voluntatem sed ad intellectum: ergo praescribere et intimare non ad voluntatem sed ad intellectum pertinet. Prob. 3.o quia teste philosopho 6. Ethicorum imperare est actus prudentiae, sed prudentia est actus intellectus: ergo imperare est actus intellectus.

Oppositum tenet D. Bonaventura et alii quos citat Suarez supra, et probabilis: actus liberi dividuntur adaequate in elicitos et imperatos: sed imperium non est actus imperatus: ergo est elicitus: atque actus liberi eliciti a sola voluntate eliciuntur ... sunt actus voluntatis: ergo imperium est actus voluntatis. Prob. 2.o quia imperium est intimatio actus imperati: ergo non est ipsum imperium imperati actus.

Respondendo maiori et negando minorem ... distinguo ... de imperio intimativo, quod est actus intellectus mediante quo intellectus supposita intentione voluntatis aliquid imperat et intimat ipsi voluntati vel alteri potentiae cuius actus dicitur imperatus per intimationem factam ab intellectu. Respondeo de imperio sive sympathia quae sit voluntatis per sympathiam quam habet cum aliis potentiis et cum ipso intellectu illis imperat et eliciant proprios actus, hoc enim imperium non est intimativum, et actus qui ab intellectu ab illo eliciuntur, dicuntur actus imperati vi talis imperii, et dicitur et imperium vi alterius actus Vel vi electionis a voluntate elici=

eliciendo est, alterius actus ad aliquid aliud conducendi.

Parat destingo sequens, secundo ipsum imperium non esse actum imperatum per aliud imperium intimativum: negondo esse actum imperatum per imperium simpathiae. Est igitur imperium actus intellectus indicativus, quod explicatur per haec verba [Facit hoc] referens hoc quod idem est ac dicere: Dico me velle ut facias hoc, est informativus [illegible] supra q. 6. sect. 1. Ut hoc imperium dominium seu libertatem radicalem [illegible] in voluntate reperitur ut diximus.

Infertur 1.o imperium non esse necessarium ad omnes actus intentionum voluntatis, quia cum imperium sit actus liber, non potest esse liber nisi supponat actum liberum, igitur si hic actus voluntatis supponat imperium actus voluntatis erit prior et posterior illo imperio est alio et sic dabitur processus in infinitum. 2.o imperium non esse absolute necessarium ad eligendum, sicut nec ad intendendum, sufficit enim ad electionem, sicut et ad intentionem quod obiectum proponatur per quodlibet intellectus iudicium, quod in obiecto ostendat aliquam rationem bonitatis, quod iudicium non necessario est imperium. 3.o imperium non sequi necessario ex [illegible] electione nec hoc exigit simpathya potentiarum, quia experientia testatur, nos multoties dubitare [illegible] [illegible] fuerimus, igitur non [illegible] iudicium quod certificet intellectum nos hic et nunc tale obiectum voluisse quod liberet illud sequens imperium [illegible]

Rogabis 1.o imperium sit destinctum a iudicio pratico? Resp. neg. cum [illegible] [illegible]. Probatur quia imperium ut ostendimus est actus intellectus igitur vel iudicium vel apprehensio (discursus non iudicium est) sed non est simplex apprehensio igitur est iudicium. 1.a [illegible] potest quia actus

561

intellus ē cognitio et n̄ daretur aliud intellus cognitione. Probr 2.º si daretur imperium distinctum a iudicio et hoc imperium sequeretur nec.º ex iudicio et libere: si nec.º infertur posito iudicio voluntatem n̄ ēē liberam siquidem posito iudicio sequitur nec.º imperium quod voluntatem necessitat ingeposita sūa: si libere: et est libere elicitiue et imperatiue: n̄ cum.ª intellus n̄ ē pōa formalr libera: quia sola elicit actus liberos: si 2.m g.º tale imperium est aliquis voluntatis actus liberos fuit imperatum cui n̄ praecedit aliud imperium, aliaq dabitur processus in infinitum, neg.º si licet voluntatis liber ēē potuit q.ª praecederet imperium illud quod fingitur distinctum ab actu intellus speculatio: oēs sic ēē potuerunt, ergo n̄ datur tale imperium: atq sed dictis constat voluntatem n̄ debēri ab imperio et sic Responde ad 3.em titulum neg.º ñ forte ex suppositione quod voluntas efficaciter intendat finem et tunc n̄ debeatur ab imperio ad electionem medij unici, ut diximus supra.

Caput 6.m

Vtrum voluntas reqirat concursum effectivum intellus ad suos actus?

Q.º ē: an cognitio intellus concurrat effective ad actus voluntatis? Resp. neg.º Ita Valencia tomo 2. distinct. 2. q. 4. pūcto 1. Vasquez 1.ª 2.ae distinct. 36. cap. 1. Arriaga lib. 1. cap. 20. tomo 1. Suarez disp. 17. sect. 7. et de aīa lib. 5. de appetitu sensitivo cap. 3. nō 3. Hurtado disp. 14. de sect. 5. Probr 1.º voluntas ē pōa appetens, et pōa appetens in hoc discriminatur a pōa cognoscente quod illa sit constituta per se in actu 1.º pro suas operationes; haec autem ab alio constituatur teste D. Th. 1.ª pte q. 27. a. 4. ergo voluntas n̄ constituitur in actu 1.º facta

intellectus quam effective cum illa concurrat sicut res appetitus sensitivus qui in corde constituitur per actum phantasiae quae in capite ad suas alioqui operaretur phantasia ipsa in cerebro semper operaretur appetitum in corde.

Oppositum docet Molina 1a pte q. 19 art. 2 disp. 7. Fonseca 9 Metaph. c. 1 q. 6 sect. 2 ... tract. lo disp. 3 sect. 3 n. 20. Et quia appetitus intellectus sit principium per quod deter. semper sptum per quam completur in ratione principii: quia voluntas debet habere principium per quod compleatur, quod efficienter concurrat cum illa ad ... secundo etiam quia intellectus est potentia in completa voluntas non ita ... ... reddenda erat ratio.

Igitur discrimen sumitur ex diversa ratione operandi nam intellectus ut sit potentia cognoscens operatur trahendo ad se obiectum per assimilationem, unde cum careat ex sua parte omni similitudine per speciem obiecti tangentem per similitudinem ad assimilationem iuvatur: at voluntas cum sit potentia appetens fertur in ipsum obiectum in illud quod inclinat quasi pondus unde cum esse ipsa pondus sit et inclinatio in bonum non eget alio, quo in actu 1o constituatur ut in ipsum obiectum feratur, aliam rationem tradidimus in tract. 2. q. ...

Rogabis utrum cognitio sit ratio formalis sub qua voluntas fertur in obiectum. Negative ita Vasquez tomo 2. disp. 1a q. 6 puncto 1. et disp. 2. q. 4. puncto 1. Fonseca 9. Metaph. c. 2. q. 6 Suarez disp. 23. sect. 8. Probatur 1o quia ratio formalis sub qua voluntatis est appetibilitas obiecti: sed cognitio obiecti non est illius appetibilitas: ergo non est ratio sub qua voluntatis.

2o. ratio

2º actus eiusd speciei tendunt in id obiectum diversis cognitionibus cognitum, ut amor Dei in Deum evidenter cognitum in patria et amor Dei in Deum in evidenter cognitum in via: actus tendentes sub diversis rationibus formalibus non possunt esse eiusd speciei, quia illae cognitiones non sunt rationes formales. Caeterum de cognitione erga actus voluntatis Dei possunt doctrinas tract. agendo de causa finali

Quaestio 6ª

Quo voluntas cogi potest?

Caput 1.

Quo voluntas cogi potest contra appetitum innatum et elicitum?

Suppono 1º cum communi Dd. coactionem significare id quod est contra appetitum elicitum, cuiusmodi solent reperiri in agentibus quae cognitione utuntur, cum violentia latius pateat quam coactio, quia violentiam invenitur et in his quae cognitione carent et in agentibus quae patiuntur aliquid contra impetum et appetitum innatum. Ita Vasquez 1ª 2ª disp. 25. cap. 1. ut sunt Dogmata, Plago 1. cap. 1. Suppono 2. agens creatum potest cognoscere voluntatem absolute loquendo et perfecta coactione, quamvis possit coactione mixta et imperfecta quae non tollit omnino spontaneum ut quando minas et tormenta et proficiendiamenta extrahitur consensus, de quo sufficiat ad studium disputant DD. in materia de iustitia.

Dico 1º: Voluntas cognosci potest a Deo contra appetitum innatum et elicitum in re exactam? Respondeo affirmative. Probatur quia voluntas habet appetitum innatum quae potest habere appetitum elicitum

ad essendum in ppio subto .sed Deus pōt ponere in ppio subto qn ipsum retractat actu q volebat. ēa in ppio subto pōt, n̄ vero illum ponere in alieno subto, q, extra ōē subtm, ubi n̄ patiet ētinuare actum vitalr ut pbavi trac. de intellectōibus q qo. 3o. aḡta cōgi pōt a Deo ētra appetitum innatum et elicitum n̄ retractatum.

Colliges 1o. pōe voltatem cōgi in privatōe a liciusu actus q hūis si nempe Deus ētra appetitum impetu elicitum quem voltas hēat ēservandi actum q hūim, Deus illi deneget ēcursum ad illorum ēservaōēm necm. Colliges 2o. pōe voltatem cogi ad recipiendum ipse aliquem actum q hūim ētra appetitum elicitum quem hēbat ad illum n̄ recipiendum si nempe Deus illum actum q hūim in ipsa voltate passive se hēnte pducat.

Dico 3o. voltas cōgi pōt ētra appetitum elicitum q in agendi q aliis pōis q ētra appetitum patiendi q n̄ patiendi in illis q in aliis corporis medijs. Sic aff. cum D. Thō quem sequr Valencia 1a. 2ae. q. 6. art. 4. puncto 3. Vasquez disp. 26. cap. 3. Ponceius 3. Metaph. 12. q. 2. sect. 3. Salas trac. 3. disp. 12 sect. 6. no 44. Pbatur facile qa Deus pōt efficere ut ētrahatr elicitum q voltas negat videre claudendo oculos videat ponita a Deo in oculo clauso spēs obti. Item ut ētrahatr elicitum q voltas appetit suidere aperire oculos n̄ videat negando illis ēcursum necm ad visiōēm eliciendam. Item pōt efficere ut ētra actus elicitos manu (?) Petrus pactāt et percutiat ut pōt idm. et pōt efficere angelus q to.

Infers 1o. motus q membra externa ab appetitu moventr dici pōent involuntarium si nempe voltas remittatr n̄ tu

LIVRARIA DA UNIVERSIDADE

dici coactum nec violentum, q.ª ē à principio intrinsico licet suppi rente apia ratiua. Infertur 2.º oēs actiones q in voltate sunt coactæ seu violentæ dici absolute coactas, seu violentas rei suppo q tales n̄ sint rei pōa agi pœnitur. Ulg. visio q ẽtra appetitum elicitum voltatis producitur ab oculo qn alter illum vi aperiet separando palpebras n̄ ẽ coacta rei pōa videndi fortasse coacta rei hois, q.ª hoc denominatio sumitur absolute p ordinem ad voltatem in cuius actiões hois dicuntur absolute coactæ & n̄ coactæ

Caput 2.m

Utrum voltas cogi pōt circa actus elicitos.

Q.º ē Utrum voltas a Deo cogi pōt ut eliciat aliquem actu ẽtra appetitum elicitum quem hēat p eliciendi talem actu. Neg.ª ita D. Tho. 1.ª 2.æ q. 6. art. 4. Valencia ibidem puncto 3. Vasquez disp. 26. cap. 3. Alvarez lib. 6. cap. 9. q. 1. Gil trac. 3. disp. 2. sect. 6. nº 66. Suarez disp. 19. sect. 6. nº 6. et lib. 1. de scientia Dei cap. 2. nº 3. et tomo 1. de gratia p'leg. 1. cap. 1. nº 3. Prob. q.ª coactio excludit voluntarium, opponitur n. directe voluntario: atq actus eliciti voltatis debet ẽ voluntarius cu sit a pri.º intrinseco cu cognitiõe. Sm.º scu sit oppositum illiq q.d essentialiter ē voluntarium: q. nullus actus elicitus pōt ẽ coactus, neq voltas cogi ad aliquem actum eliciendum.

Opp.s Deus pōt ponere in voltate tua volente Deum amore p actum elicitum actum amoris Dei: sed hic actus amoris Dei erit coactus: q.º Deus pōt cogere voltatem ad aliq.m actum p prium et elicitum ẽtra appetitum elicitum p prium voltatis